

In de rubriek Arnhem voor Eeuwig beschrijft Peter Bloemendaal, oud-journalist van de *Arnhemse Courant*, aan de hand van oude foto's het leven in Arnhem in vroeger dagen. Deze keer: de kerk die verdween.

▲ Tekening van de Sint Nicolaaskerk uit 1858, dus kort voordat de kerk werd gesloopt.

Nicolai Broederschap verloor kerk, maar doet nog altijd goed werk

Wanneer je op het Land van de Markt staat en kijkt naar het pand waar veel (oud-)Arnhemmers zich nog wel de schoenenzaak Presburg herinneren (nu juwelier Siebel), kun je je niet voorstellen dat op die hoek Ketelstraat-Koningstraat ooit een kerk heeft gestaan.

Deze Sint Nicolaaskerk werd rond 1500 gebouwd als onderkomen voor de Sint Nicolai Broederschap, die in 1351 als hulporganisatie voor armen was opgericht tijdens de grote pestepidemie in West-Europa.

Arnhem kreeg het zwaar te verduren tijdens die epidemie: het inwonertal daalde in korte tijd van drieduizend naar tweeduizend. De Broederschap werd in het leven geroepen door een groep meer fortuinlijke Arnhemmers die hun hulpbehoevende stadgenoten wilden helpen. Als doelstelling gold toen al: welstand en welzijn van de bewoners van de stad bevorderen en armoede voorkomen. De nieuwe Broederschap koos de heilige Sint Nicolaas als schutspatroon en riep ook de bescherming van de Heilige Geest in, hetgeen in een zegel tot uitdrukking werd gebracht.

Met ingezameld geld werd bij de Rijnpoort een gasthuis voor de opvang van armen gesticht. Bij de verhuizing naar de nieuwe Sint Nicolaaskerk in 1500 veranderde de hulpverlening van opvang in een gasthuis naar individuele steunverlening aan zieken en armen met maaltijden, kleding en schoeisel en financiële hulp. Na de Reformatie (1581) paste de Sint Nicolai Broederschap zich aan en ging over op het hervormde geloof, waarmee dreigende opheffing werd voorkomen. Sindsdien kwam de permanente armenzorg, zonder religieus nevendoeel, centraal te staan.

De Broederschap bestaat nog

steeds en is actief. In ruim zes en een halve eeuw is de Broederschap uitgegroeid tot een moderne particuliere liefdadigheidsinstelling op het gebied van sociaal-maatschappelijke zorg. De Broederschap helpt inwoners van Arnhem en omgeving die geen of weinig financiële armslag hebben. Meer informatie is te vinden op de website nicolaibroederschap.nl.

De Sint Nicolaaskerk werd in 1858 afgebroken. Op die plek werd een woon-winkelpand gebouwd, waar de handel van Van Egmond & Heuvelink in kwam, een winkel vol platen, prenten, muziekboeken en boeken. Dat pand bestaat dus nog steeds en bood jarenlang onderdak aan het bekende Presburg.

▲ De winkel van Van Egmond & Heuvelink in 1865 op de hoek Ketelstraat-Koningstraat waar zeven jaar eerder de Sint Nicolaaskerk was afgebroken.

FOTO'S GELDERS ARCHIEF